

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De delictis in Ecclesia commissis. Cap. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

na alteri obiecta probauerit, ut
in d. l. x. c. de famos. libel. d. c. qui
in alterius, & ibi glos. 5. q. 1. Sylu.
loco cit. num. 5.

Limita 3. quando libellus famo-
sus non continet crimen, propter
quod veniat imponenda capitalis
pœna: tunc enim capite non pu-
nitur, sed sicut accusatus punien-
das esset glos. in d. l. x. ver. si quis
famosum.

Limita 4. si auctor libelli famo-
si per alium libellum reuocauerit
ea, quæ in eodem famoso libello
proposuerat asserens non esse ve-
ra secundum Ricc. in collect. decis.
1630. par. 5.

Limita 5. si quis ad bonum fi-
nem, vel ex simplicitate manife-
stauit contenta in libello famoso:
ad incurrendas enim pœnas præ-
dictas requiritur dolus, ut scili-
cet infametur ille, de quo libel-
lus conscriptus est Sylu. in ver. li-
bellus num. 5. Grass. par. 2. decis. lib.
2. cap. 17. num. 26. idem dicendum
si bono zelo manifestauit, ut pu-
niatur auctor famosi libelli, & il-
lius pœna alijs sit exemplo: nam
ad hoc expedit, peccata nocen-
tum fieri nota l. i. c. ad l. Iul. repet.
6. qua propter 2. q. 7. sed tunc debet
probare, ut in d. c. quapropter &
c. quidam 5. q. 1. & dicit Grass. loco
citato.

7 Ultimo obseruat Clar. in Pract.
crim. S. fin. q. 68. ver. libelli famosi,
quod tales auctores famosi libelli
aut picturas obscenas seu quid si-
mile in loco publico ponentes in
alterius infamiam de consuetudi-
ne pœna capitalis non puniuntur,
sed extraordinaria, videlicet vel

fustigationis, vel ictuum funis, &
ad summam pœna trirremium iux-
ta facti, & personarum qualitatē.

S V M M A R I V M .

- 1 Delictum in ecclesia commissum
est mixti fori.
- 2 Qua pœna huiusmodi delictum
punitur de iure ciuili, & can-
onico.
- 3 Quoties in iure certa pœna non
imponitur, delinquens arbitrio
Iudicis punitur.
- 4 An arbitrium iudicis concessum
extendi possit usque ad mortem
naturalem.
- 5 Hodie omnis pœna etiam à iure
determinata est Iudici arbitra-
ria.
- 6 Percutens aliquem in ecclesia
solet pecuniaria pœna multari.
- 7 Quando Iudex possit pœnam au-
gere, vel minuere.
- 8 Quando possit Iudex pœnam cor-
poralem commutare in pecunia-
riam.
- 9 Quando possit Princeps facere
gratiam absque partis remissio-
ne.
- 10 An inferiores Principe possint
suis subditis gratiam facere.

C A P. XV.

De delictis in ecclesia commissis

- 1 **D**elictum quoque in eccle-
sia commissum est mixti
fori, quia ab vtroque
iure punitur ex cap. 2. de
immun. eccles. in 6. vbi rixæ omnes
& strepitus in ecclesia prohiben-
tur

tur, quod etiam prohibet Concilium Tridentinum *sess. 22. in Decret. de obseruan. & exiitan. in celebrat. miss. & ex l. si quis in hoc genus, & auth. sed nouo C. de Episc. & cler. quauis enim delinquens sit laicus, ecclesiasticus tamen in hoc genere delicti est index competens ratione loci sacri, qui est in iurisdictione, & territorio ipsius Abb. in cap. fin. num. 5. de immunit. eccles. Castrensis. in l. 1. nu. 8: C. de Episc. & cler. Roland. conf. 24. n. 6. lib. 2. Car. de Grass. de effect. cleric. off. 1. num. 617. & seq. Leo in Thes. for. eccles. par. 1. c. 13. num. 23. Ricc. in collect. decis. 451. par. 2. Vulp. in Prax. iudic. c. 41. num. 49. Dian. p. 4. tr. 1. ref. 67. quicquid in contrarium dicat Clar. in §. fin. q. 38. vers. vidi etiam.*

2 Et de iure quidem civili poena capitalis, aut exilij, siue verberu pro facti qualitate infligitur, ut in d. l. si quis in hoc genus & d. auth. sed nouo; de iure autem canonico punitur poena arbitraria, cum in d. cap. 2. certa poena non imponatur *h. sac. etio legum, & ibi g. lo. ff. de Poen. cap. de causis §. 1. de offic. deleg. glo. & Bart. in l. nemo martyres C. de Sacros. eccl. Marant. de ordin. Iudic. disp. 5. qq. leg. ah. n. 19* quod arbitrium Iudici concessum extendi posse vsque ad mortem naturalem in atrocioribus delictis, dicit Ricc. in collect. dec. 559. par. 3. Mill. in Prax. crimin. tract. de Poen. num. 47. sed contrarium tenet Clar. in §. fin. q. 83. vers. sed quero, & alij apud Barlos. in d. c. de causis num. 12: quorum opinio benignior est, & in praxi sequenda.

5 Immo omnis poena etiam a iure determinata hodie est iudici arbitraria ita, ut eam possit ex causa diminuere, & augere *h. hodie ff. de Poen. Alciat. in cap. cum non ab homine num. 29. de iud. Gandin. de malefic. tit. Vtrum poena possit augeri Marant. de ordin. iudic. par. 4. disp. 1. num. 65. Vulp. loco cit. c. 46. num. 14. Piasco. in Prax. Episc. p. 2: cap. 4. de Poen. num. 93. Loccatoll. de quest. iudic. inspect. 5. num. 311.*

6 Addit Sperell. dec. 4. n. 12. quod licet percutiens aliquem in ecclesia etiam absque sanguinis effusione possit per Episcopum excommunicari, quoties id expedire viderit, solet tamen pecuniaria poena multari per cap. si quis in atrio & c. quisquis inuentus 17. quest. 4.

7 Sed quæres, ex quibus causis Index possit augere, vel minuere poenam?

Resp. quod Index aliquando potest augere poenam ordinariam, ut quando multis grassantibus, & delinquentibus opus est exemplo, ut poena vnus metus sit multorum Gandin. d. tit. Vtrum poen. poss. augeri. Mill. in Prax. crim. tr. de Poen. num. 30. quod procedit, etiamsi causam non exprimat Ricc. in collect. decis. 561. par. 3.

Resp. 2. quod potest minueret poenam, vbi delictum commissum fuit calore iracundie, si esset tantus, ut illud deliberatè quis non fecisset *c. ira 11. q. 3. Ricc. in Prax. for. eccles. p. 1. ref. 583. & in collect. decis. 1841. par. 5. contrarium tamen tenent alij apud eundem Ricc. in Prax. ut supra par. 2. ref. 9. alias nul-*

nullum homicidium esset puniendum, quod iracundia plerunque committitur.

Secundò propter nobilitatem, vel paupertatem delinquentis *c. fin. de Pœn. cap. qui contra 24: q. 1. Mill. in Praët. crim. tr. de pœn. num. 16. & seq.*

Tertiò ratione sexus, leuius enim puniuntur mulieres, quam viri *Ricc. in collect. dec. 1841: par. 5. Mill. loco cit. num. 38.*

Quartò si vir sit honestate conspicuus, & non deliquit nisi semel *cap. licet 45. dist. Gandin. loco cit. immò in tali casu potest Iudex pœnam etiam indulgere c. Lugdunensis 9. q. 2. ibi, si tamen eorum probabilem vitam id indulgentia prospexeris promereri Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 275. ubi citat Tirag. de pœn. temper. caus. 51. per tot. Alex. cons. 121. num. 8. lib. 7. Farinac. in tit. de indic. & Tortur. quest. 7. n. 185. quibus adde Grammat. decis. 23. num. 7.*

Quintò si impubes delinquit, hic enim licet commiserit delictum puniendum pœna mortis, non solum non puniretur pœna mortis, sed nec alia corporali *l. 1. §. impuberi ff. Ad Syllan. l. de minore ff. de quest. cap. 1. & 2. de delict. puer. Ricc. in collect. decis. 1845. p. 5. idem dicendum de minoribus 25. annorum iuxta tex. in l. auxilium ff. de minor. Grammat. dec. 23. ac de senec. tanta 86. dist.*

Sexto ubi crimen commissum fuit ex simplicitate, vel sine dolo *l. 1. §. excusantur ff. ad Syllan. c. extuarum de Sortil. dic. tanta 86. dist. vel ex ebrietate l. omne deli-*

ctum §. per vinum. ff. de Re militi qui vero ex furore delinquit, penitus excusatur, quia satis suo furore punitur, nisi interuallis quibusdam sanior sensu efficiatur, & eo momento scelus admiserit: tunc enim morbo eius non est danda venia, sed secundum sceleris immanitatem supplicio est afficiendus, *ut in l. Diuus ff. de offic. Praesid. Mill. in Prax. crim. d. tract. de pœn. num. 24. & seq. Addit tamen Ricc. in Collect. decis. 1840: p. 5. quod furioso minuitur pœna etiam in delictis commissis ante furorem.*

Septimò si in aliqua arte, vel scientia excellens sit, vel insignis: talibus enim personis non solum minui, sed planè condonari potest pena ordinaria, nisi magnitudo delicti aliud exposceret: tunc enim excellens in arte delinquens pœna ordinaria puniri potest, *ut decisum refert Ricc. in collect. decis. 1842. par. 5.*

Octauò propter merita, & seruitia à se, vel à Patre præstita Principi, vel Reip. *§. sed quod Principi in fin. iuncta glos. in ver. ob meritum insit. de iur. nat. gent. & ciuil. Grammat. dec. 23. per tot.*

Nonò mitius punitur qui clam, quam qui palam delinquit *Ricc. in collect. dec. 1841. par. 5. Mill. in Prax. crim. tract. de Pœnis n. 36.*

Decimò ubi plures delicto interuenerunt, & nescitur quis verè deliquerit *Alciat. reg. 3. præsup. 44. num. 4. & comunem dicit Boss. in tit. de Homicid. n. 26.*

Vndecimò per lasciuia lapsus mitius punitur *l. omne delictum §. per vinum ff. de re milit. quia amor est*

est species furoris *Ricc. in collect. decis. 1843. par. 5.* ubi etiam refert, quemdam iuuenem, qui hac de causa interfecit corrualem, non fuisse punitum pœna mortis.

Duodecimò propter diuturnitatem temporis minuitur pœna, ita, vt non possit homicida decapitari *l. si diano ff. de Pœn. etiã si delictum fuerit iteratum Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 47.*

Decimotertiò mitius punitur qui tantum consensit delicto, vel ad illud fuit pronocatus, vt *decisum refert idem Ricc. in collect. decis. 261. par. 2.* ubi etiam dicit, quod potest Iudex pœnam illi minuire qui diu stetit in carcere, quia, carcer est pars pœnæ.

Decimoquartò ratione scandalali Iudex mitiorem sententiam dicere potest; quia propter scandalum, & tumultum aliqua postponuntur, & fiunt quæ aliter non fierent *Mill. in Prax. crimin. tr. de Pœn. num. 29*

Decimoquintò, si quis pro cõseruanda sui iuris possessione aliu occiderit, non punitur pœna ordinaria, sed mitiori *Ricc. in Prax. vt supra par. 1. ref. 569. & alij.*

Addunt alij, quod committens crimen aliqua causa motus licet iniusta, ex quo crimine veniret, alias imponenda pœna mortis, excusabitur a pœna prædicta ratione illius causæ, licet iniuste *vt dicunt Doctores apud Grammat. decis. 23. nu. 8.*

8 Quare ex his, & similibus causis pœnam corporalem posse à iudice commutari in pecuniariam iuxta personarum, & criminum,

qualitatem concludit *Ricc. in Prax. par. 4. ref. 120.* quod intellige, modò Iudex possit super crimine dispensare *iuxta glof. notabilem in cap. licet ver. pœnam pecuniariam de Pœn.* Vnde cum Episcopus in adulterijs, & alijs criminibus, quæ sunt minora, possit dispensare *ex cap. At si clerici §. de adulterijs ex. de Iudic. per. consequens in ijs tantum poterit pœnam commutare. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. ref. 122. Sbrozz. de Vic. Episc. lib. 2. g. 37.*

Intellige 2. dummodò compositio huiusmodi fiat ante sententiã, non autem post *l. acta §. de amplianda ff. de Re iud. Sbrozz. ubi supra nu. 16. Ricc. loco cit. d. ref. 122.* ubi dicit, quod post sententiam compositiones facere non licet, nisi Pontifici, vel Regi; hoc tamen limitant Doctores, quando in sententia reseruatam fuit ius mutandæ pœnæ, vel concessa fuit restitutio aduersus sententiam; tunc enim Iudices etiam inferiores cõpositiones post sententiam facere possunt, vt dicit *Sbrozz. loco supracit. n. 17. Genuens. in Prax. Archiep. cap. 48. n. 2.*

Intellige 3. dummodò compositio fiat cum remissione partis, vt *d. S. Tho. 2. 2. q. 67. art. 4. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. ref. 121. & in Collect. decis. 3460. p. 8.* quemadmodum Princeps non aliter gratiam facere potest, quam prius concordata parte, vt dicunt Doctores, quos refert, & sequitur *Clar. in §. fin. quest. 59. vers. adde,* nisi fieret pro bono pacis, vel publicæ utilitatis; vel si offensus esset

esset mortuus, vel exterus, vel incognitus; his enim casibus gratia fieri potest absque partis remissione *Ricc. in Collect. decif. 3460. par. 8.*

10. Quæres, an Inferiores Principe possint facere gratiam suis subditis? Resp. negatiuè, nisi quoad pœnas, & bona, quæ eis applicantur *l. acta § de amplianda ubi Bart. ff. de Re iud. Boff. in tit. de Remed. ex sol. clem. Princip. n. 51. Clar. d. q. 59. in princip. secus dicendum est in Episcopo, qui in adulterio, & alijs minoribus criminibus gratiam facere potest iuxta cit. tex. in cap. at si Clerici § de adulterijs.*

Verum de consuetudine Barones contrarium seruant, ut *dd. Clar. & Boff. locis cit.* ita etiam de consuetudine hodie Episcopi faciunt gratiam de omnibus delictis, præsertim si in sententia ad sit clausula, salua moderatione, & gratia &c. ut *d. Genuens. in Prax. Archiep. d. cap. 48. n. 2. Vulp. in Prax. iudic. cap. 46. n. 20.*

Addit Vulp. *d. cap. 46. n. 20.* quod licet Barones in Regno non possint remittere pœnas, nec facere gratiam suis subditis condemnatis per sententiam, quia facere gratiam post sententiam est ius Regium; tamen si condemnati appellauerint ad iudicem secundarum causarum, poterunt facere gratiam appellatione pendente; quia per appellationem rescinditur iudicatum, & reponitur in eo statu, ut possint fieri omnia, quæ possent post litem contestatam, ut dicit Bart. in lita

demum n. 3. C. de Procur. quem alij communiter sequuntur teste Maran. de ordin. Iudic. par. 4. dist. 6. n. 16.

S V M M A R I V M.

- 1 Duellum est mixti fori.
- 2 Quas pœnas incurrant Duellantes, vel consilium, aut auxilium præstantes, vel cooperantes ad duellum. Quando à supradictis pœnis excusentur, ibidem.
- 3 Duellum quomodo probandū sit.
- 4 An incurrat supradictas pœnas, qui calore iracundiæ inimicum ad duellum inuitat, & in contumaci accedit ad locum.
- 5 Supradicta pœna non procedunt, ubi locus, aut tempus statutum non fuerit.
- 6 An decedentes in duello priuentur Ecclesiastica sepultura, si pœnitentiæ signa ostenderint.

C A P. XVI.

De Duello.

DVelli quoque inter crimina mixti fori numerandū est, cū ab utroque iure prohibetur, ut notat Andr. Alciat in tract. de Singul. certam. cap. 3. & 4. contra glossam in qua actione §. si quis in collatione ver. committente ff. ad l. Aquil. ubi dicit; quod duellum iure Romano non est prohibitum.

2 Illud autem expressè prohibetur in l. vn. C. de Gladiator. & in Regno Neapolitano adest Pragmatica statuens pœnam mortis natura.